

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת בחוקותי

גועל!?

הפרשה פותחת בשפע של ברכות שיבואו על עם ישראל אם ילכו בחוקות ה'. בין הפסוקים מופיע פסוק משונה:

"וְנַתַּתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם" (ויקרא כו, יא).

רש"י מבאר כי "כל געילה לשון פליטת דבר הבלוע בדבר", כלומר הקב"ה מבטיח לנו שהוא לא יקיא אותנו מתוכו. לשם מה נדרשה תוספת זו? הלא ברור שאם ה' אוהב אותנו ונותן את משכנו בתוכנו - הוא לא יחפוץ להקיא אותנו!

הברכה המבשרת שהשכינה תשכון בתוכנו היא ברכה מסוכנת לכאורה. ברכה לשפע גשמים וריבוי תבואה וברכה לשלום ולבריאות הן ברכות של שפע ארצי ואנושי, ואילו השכנת השכינה היא ברכה רוחנית. קרבתנו לה' היא קרבה מסוכנת מאוד – כי כל חטא שנחטא תחת עינו הפקוחה של ריבוננו של עולם עלול להיענות מייד בחומרה, שכן אינו דומה החוטא הרחוק מארמונו של המלך לחוטא הניצב לפניו.

על כן בא הפסוק ומרגיע: אל תדאגו בניי, אני אשכין את שכינתי בתוכם אך לא אבקש מכם להיות מלאכים. אם תלכו בחוקותי – אף אם תיכשלו מפעם לפעם כדרכם של בני אדם – אמשיך לשכון בתוכם, "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ). הסירו דאגה מלבכם, אשכון בתוכם מתוך אהבה ולא מתוך רצון להקשות עליכם.

שורש גע"ל חוזר כמה וכמה פעמים בחלק השני של הפרשה, בפסוקי הפורענות שתבוא על ישראל אם ימאסו בחוקות ה'. בני ישראל מוזהרים: "וְאִם אֶת מִשְׁפָּטֵי תִגְעַל נַפְשְׁכֶם" (כו, טו), כלומר אם תקיאו את נוכחות ה' מתוכם, אזי תהא תגובת ה' "וְגַעַלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם" (כו, ל). ואולם פסוקים אלו מסתיימים בהרגעה שעל אף חטאינו האין סופיים ועל אף ההתראה הקשה "וְגַעַלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם" – אין זה אלא למראית עין, כי גם בגולה הקב"ה לא נפרד מאיתנו:

"וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם לֹא מֵאֲסִיתִים וְלֹא גַעַלְתִּים לְכַלְתֶּם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם כִּי אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם" (כו, מה).

ברוך ה' זכינו לחיות בעיצומו של תהליך הגאולה, ועינינו רואות את קיום הבטחת ה' – אשר לא מאס בנו ולא עזבנו. אנו מתפללים שנזכה בעזרת ה' במהרה בימינו גם לקיומה המלא של ברכת "וְנַתַּתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם".

שאל דוד בוצ'קו